

Príťažlivá výstava inšpirovaná dielom Lewisa Carrolla

Alica na pozeranie i na vyvádzanie

JAROSLAV HOCHEL
FOTO - MAREK KOSÁR

Kto by nepoznal slávnu detskú knižku Alica v krajine zázrakov a jej voľné pokračovanie Za zrkadlom a s čím sa tam Alica stretla? V tomto roku uplynulo sto rokov od úmrtia jej autora Lewisa Carrolla. Je to pseudonym Charlesa Lutwidgea Dodgsona, ktorý sa narodil v roku 1832 v rodine anglikánskeho duchovného ako tretie z jedenástich detí. Vyštudoval matematiku na Oxfordskej univerzite, kde potom 47 rokov pôsobil ako učiteľ a vydal viacero odborných prác. Povahou plachý a uzavretý muž bol zároveň fotografom, dokonca jedným z najlepších portrétnych fotografov svojich čias, ale preslávil sa predovšetkým ako rozprávač a autor spomínaných próz. Snové, fantazijné príbehy pôvodne rozprával dcérkam svojho kolegu H. G. Liddella v roku 1862. Na naliehanie priateľov ich vydal knižne (1865, 1871), zrejme ani netušiac, že vytvoril texty, ktoré patria k najznámejším dielam svetovej literatúry pre deti a na celom svete sa dožívajú stále nových vydání aj ilustrátorských stvárnení. Neraz už Alica poslúžila aj ako zdroj inšpirácie pre filmárov.

O tom všetkom svedčí výstava Alica v krajine zázrakov a za zrkadlom, ktorú pre deti v bratislavskej Bibiane - medzinárodnom dome umenia pre deti pripravili dramaturgička Gabriela Gavalčinová a výtvarníčka Katarína Slivková. Päť miestností sa premenilo na Alicin svet, ktorý deti poznajú z literárnej podoby (alebo možno i nepoznajú - a v tom prípade môže byť výstava inšpiráciou na siahnutie po knihe). Popri úvodných textových informáciách a dobových fotografiách, viažucich sa k Lewisovi Carrollovi a jeho dielu, tu môžeme obdivovať originály či reprodukcie ilustrácií Alice - od pôvodných, ktorých autorom bol John Tenniel, cez práce Francúza Alaina Gauthiera a české výtvarníčky Dagmar Berkovou a Markétu Prachatickú až po nášho Dušana Kállaya. Postavy z Alice „oživajú“ na výstave aj v trojrozmernej podobe, ba niektoré z nich umožnia deťom i „akciu“: môžu si napríklad zaklapať vtáčimi zobákmi či pokúsiť sa prevrátiť neprevrátiliteľné šachové figúry. Nechýba tu ani šmýkačka ukrytá v búrľavom strome a bludisko (vchádza sa doň cez „budíkovú“ skriňu), v ktorom tre-

ba hľadať Čiernu kráľovnú a ne-nechať sa pritom oklamať zrkadlami, slepými uličkami a „falošnými“ kartami. Samostatná miestnosť je venovaná českému výtvarníkovi a režisérovi Janovi Švank-

POVESTNÝ KRÁLIK
S HODINKAMI, ktorého Alica
stretla v krajine zázrakov,
v stvárnení Johna Tenniela

majerovi, ktorý v spolupráci so svojou manželkou Evou siahol po téme Alice už dvakrát - v krátkometrážnom filme Žvahlav aneb Šatičky slaměného Huberta (1971) a v celovečernom koprodukčnom projekte Něco z Alenky (1987). Prvý z nich si môžeme pozrieť priamo na výstave, druhý uvádzajú v blízkom kine Mladost a navyše ho pripomínajú filmárske postavičky a rekvizity i originálny plagátu Evy Švankmajerovej. Jazyk si môžu malí návštevníci - čitatelia vylámať na známej „alicovskej“ básničke Taradúr.

Grafik a ilustrátor Dušan Kállay o Carrollovej Alici povedal: „Ako veľkí astronómovia minulých storočí svojimi objavmi vytvorili nový svet, na ktorom nasledujúce generácie stavali svoju vedu a myslenie, tak Lewis Carroll vymyslel svet taký skutočne neskutočný, tak protichodne zákonitý a logický, že človek ten jeho svet vidí a verí mu a môže na ňom stavať ideály krásna.“ O pravdivosti jeho slov sa môžete presvedčiť aj vy - či už prečítaním knihy alebo návštevou výstavy. Oživený svet Lewisa Carrolla si v bratislavskej Bibiane môžete pozrieť do 14. júna.

BÚTLAVÝ STROM SO ŠMÝKAČKOU je jednou z atrakcí výstavy Alica